

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII.

V Celovcu, 10. kimovca 1893.

Štev. 25.

Stranke med Nemci.

Nemcev je veliko v naši državi, njih beseda je bila zmirom in je še veljavna; zato je za vse državljane imenitno vedeti, kakošne stranke so med Nemci, to je, kako si želijo javni red in postave uravnane imeti. Kar je Nemcev kmetov, ti so vsaj v planinskih deželah (razun Koroške) večidel zvesti katoličani in se držijo katoliško-konservativne stranke, ktera hoče, naj se obdrži stari, krščanski red po načelih katoliške vere in nauk sv. cerkve. Nemški kmetje v čeških deželah so pa že bolj liberalni, so nekako podobni koroškimi Nemcem, oni so naduti in napolnjeni s sovraštvom do Slovanov, zato so do zdaj letali slepo za nemškimi liberalci, ki to sovraštvo in prvenstvo Nemcev kot svoje evangelje oznanujejo.

Nemci po mestih so bili do zdaj večidel liberalci. Našli so se pa med Nemci modri možje, ki so spoznali, da delajo liberalci le v korist Judov in bogatašev, da liberalni nauki o svobodi kupčije, goljufije in odrtije, o svobodi obrta, o svobodi vere itd. le na to cikajo, da velike ribe požrejo male, da bogati trgovci potegnejo vso kupčijo na se in postanejo še bogatejši, da tovarnarji zadušijo male rokodelce. Nekaj časa so judovski listi slepili v politiki nevedne mestjane in jih motili s tem, da so jih hujskali na duhovnike, češ, ti so krivi slabih časov! Ko so pa mestjani videli, da se bogastvo vedno bolj zbira v blagajnicah bogatih Judov in kapitalistov, srednji stan pa vedno bolj propada; ko so videli, kako krščanski trgovci in obrtniki drug za drugim cepajo in ginejo, nasprotno pa vse v judovske roke prehaja, zlasti na Dunaju in drugih večjih mestih, začele so se jim oči odpirati, in spoznali so počasi prave sovražnike. Modri in učeni možje so stopali na dan in dokazovali, kako so razne evropske države postale služabnice judovske mednarodne zveze, ktera vse zadrege vladarjev v svoj prid obrača in vse narode molze. Navstala je vedno večja mržnja zoper Jude in ta je rodila stranko antisemitov ali protijudovcev. Ti so začeli učiti, da liberalni nauki nič ne veljajo, da peljejo le v pogubo srednjih stanov, da je treba za vse skrbeti po naukih krščanske vere, da se mora torej družbinski red zopet preustrojiti po krščanskih načelih, da bodo zamogli živeti tudi revni in srednji stanovi, ne samo bogati.

Zastran národnosti pa so učili, da naj preneha sovraštvo med krščanskimi národi, naj imajo vsi enake pravice, nasprotno pa naj se vsi krščanski národi zvežejo zoper Jude. Zdaj so začeli nemški mestjani omahovati. To so spoznali, da je liberalna stranka zvezana z Judi in bogataši in da mestjanom srednjega stanu le na škodo dela, toda sovraštvo do Slovanov in mržnja zoper krščanska verska načela jim je bila že pregloboko ucepljena v srce. Obdržali so tedaj liberalne nazore v verskem oziru in domišljavost nemškega prvenstva, in obrnili so se samo zoper gospodarski liberalizem in zoper preveliko nadsilo Judov. Tako se je rodila nemško-národná stranka, ktera pravi, da se hoče poganjati v prvi vrsti le za koristi pravih, krščenih Nemcev; v verskih, šolskih in takih zadevah, ki se tičejo vesti in naziranja posvetne naloge človeške, držijo se pa še liberalnih načel. En čas se je mislilo, da bo ta stranka, ktere najimnitnejši govornik je koroški poslanec Steinwender, med nemškimi mestjani najmočnejša postala. Toda njena slava je že pojemati začela. Nemški srednji stanovi, ki vedno bolj propadajo v gospodarskem oziru, bi radi videli, da bi se jim v prvi vrsti pomagalo zastran vsakdanjega kruha. Zdaj pa vidijo, da se nemško-národná stranka najrajši in največ peča le za hujskarijo zoper Slovane, z obožavanjem Nemčije in Bizmarka, nasprotno pa se malo ali nič ne zmeni za nemške obrtnike in manjše trgovce. Tudi čedalje bolj spoznavajo, da ta stranka ni zmožna, srednjim stanovom pomagati, ker se noče odreči liberalnim načelom. Nič ne pomaga, strupeno rastlino porezavati, dokler korenica v zemlji ostane; tista bo vedno nove mladike poganjala. Dokler nemški národnjaki priznavajo liberalni nauk, da se človek bistveno ne razlikuje od zverine, da ima torej močnejši pravico, zadaviti in pojesti slabejšega, tako dolgo od njih ni pričakovati postav, ki bi branile revnega delavca ali samostojnega rokodelca zoper dobičkaželjnost bogatega podjetnika. Pretirana vnema za nemštvo in sovraštvo do Slovanov prisili jih nasprotno dostikrat k temu, da z obema očesoma zamižijo, kjer bi bilo čas grajati takega bogataša, ki sicer revne stiska, pa je strasten pristaša prenapetega nemštva. Zato ugašuje zvezda nemško-národne stranke, kajti ljudje so že siti večnega prepira zavolj jezika in národnosti. Nasprotno pa si med nemškimi mestjani

vedno več prijateljev pridobiva protijudovska stranka, ki se tudi krščansko-socijalna imenuje, in o kterej smo že prej govorili. Po nemških mestih severne Češke in Moravske, pa tudi dolnje in gorenje Avstrije širi se ta stranka silno hitro. Ona ima izvrstne može za voditelje, ki gledé modrosti in učnosti daleč prekosijo Steinwenderja, ob enem pa so pošteni in v resnici vneti za blagor krščanskega ljudstva. Prihodnje volitve bodo pokazale, koliko napredka je ta stranka že naredila med nemškimi mestjani.

Peta stranka med Nemci je socijaldemokratična, ki je razširjena najbolj med delavci po mestih. O tej hočemo drugokrat kaj več spregovoriti.

Dopisi prijateljev.

Slovenci in Slovenke! Darujmo prvo krono, ki nam v roke pride, družbi sv. Cirila in Metoda!

Iz Celovške okolice. Kdor je bil za časa rudarskega shoda t. j. 22. velikega srpana v Celovcu, videl je, kako so bile okrašene hiše, videl pa tudi, koliko nemško-národnih zastav je plapolalo v zraku. Ravnodušno je šel lahko Slovenec povsod mimo teh zastav, a na enem mestu mu je morala vskipeti kri, namreč če je šel mimo mestne ljudske šole; kajti ta je bila na prednji strani okinčana z dvema velikima zastavama — obe frankfurtarci — in le proti novosvetki ulici je ponižno visela mala koroška. Da so šole na Koroškem nemško-národne, smo vedeli že davno, a da si upajo tako predržno to pokazati celemu svetu, je vredno pomisleka. Toda pri dandanašnjih neugodnih naših razmerah — pomodi od zunaj ni pričakovati — pomagajmo si sami! Ko se je bila vnela vojska v Bosniji, mislili so višji poveljniki avstrijski, da bodejo nektere čete in vojaška godba zadostovale, da se ukrotijo hrabri Bošnjaki in se pridobi Bosna. Toda motili so se. Četa za četo je morala iti v nevarni boj in komaj so

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna VIII. velika skupščina dné 26. vel. srpana 1893 v Sežani na Krasu.

(Dalje.)

III. Po kratkem odmoru ob 10. uri vabijo skupščinarje in verni ljud milo glasovi ubranih zvonov v bližnjo svetišče Božje. Cerkev se napolni; župni upravitelj č. g. Fran Cvejn pristopi k oltarju ter opravlja presveto daritev za bivše mrtve in žive družbenike ter sploh za krščanski prosep slovenskega šolstva po priprošnji družbinih zavetnikov sv. Cirila in Metoda, h kterima smo pošiljali gorečih želja v zavesti, da se z zadobljenim blagoslovom nebeskim ne bomo trudili zastoj.

Cerkveno petje so oskrbeli domači pevci in vrli učitelji iz okolice. Posebno veličastno se je razlegal ob koncu sv. maše „slavospev k sv. Cirilu in Metodu“. Cerkev je zelo lična ter ima dragocene oltarje.

IV. Nebo je bilo ta dan res milo, da smo lahko zborovali na prostem. Župan Mahorčič je prepustil v ta namen svoj prostorni krasni vrt, ki je bil tem povodom še posebej okusno ozaljšan s cesarskimi in národnimi zastavami. Kakor so naši pradedje nekdanj zborovali pod lipami, tako smo se tudi mi zdaj posvetovali v zavetju senčnatih dreves. Za predsedniško mizo je očetovsko zrla na skupščinarje podoba cesarjeva, v polkrogu na zeleni trati je bilo dokaj sedežev, na eni strani pa pripravljena miza za časnikarje, ktere so poslali: „Slovenski Národ“, „Novice“, „Soča“, „Sloga“, „Edinost“, „Domovina“ itd.

Družbini prvomestnik Tomo Zupan prične zborovanje po običajnem redu. Predstavivši zastopnika c. k. vlade g. Edmunda Fabiani, spregovori: Slavna osma velika skupščina!

Prisrčno pozdravljeni, častiti skupščinarji, došli danes k VIII. veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Sežano.

Letošnje upravno leto je naša družba, trudeč se za slovenskega šolstva blagor, storila prevažnih korakov naprej.

Tega, častiti, vas bodo prepričala današnja vodstvena poročila.

Naša družba vstraja po svojih pravilih na verski podlagi. — Le samo površen pogled v naše šole, častiti skupščinarji, bi vas tega prepričal, kako je družbi sveta vera prvi faktor pri odgoji mladine. — Če vam je pa pred očmi naše leposlovno delovanje, opozarjam vas na uprav zadnje dni izšle naše povesti „Ljubezen do mamice“. Ta povest je pravo zrcalo onega verskega duha, ki veje v vodstvu naše družbe. Vzemite jo, berite jo — topilo se vam bo beročim čuteče srce.

Naša družba se sme določno ponašati s svojo dinastično namero. Naše štiri brušure: „Cesar Franc Jožef“ — „Rudolf Habsburški“ — „Junakov“ I. in II. zvezek so glasna priča, kako da smo z ono besedo, ki ostane — širili ljubezen do cesarja in Avstrije tako živim načinom, da se bo znabiti hvalila naša lojalnost še takrat, ko ne vas nobenega, častiti, ne mene in tudi naše družbe nič več ne bo.

Naša družba je po svojih pravilih domoljubna družba, trudeč se na podlagi matere besede za naravni razvoj slovenskega šolstva. A ob tem, ko

skrbimo v obmejnih krajih za svoje, tujega ne žalimo — mi ob skrbi za svoje spoštujemo tuje tako, kakor nam to velela vera in olika. (Odobranje.)

Iz teh vzrokov, častiti, prodira ugled naše družbe, vodstvu v tolažbo — slovenskemu národu pa brezdvombeno v zadostilo. (Tako je; dobro — in živio-klici.)

Odlični gost, bivši državni poslanec, dr. Dinko Vitezić, pozdravi v zvonki hrvaščini skupščino kot načelnik novoosnovane „družbe sv. Cirila in Metoda za Istru“.

Prvomestnik konstatuje zadostno število navzočih pokroviteljev in zastopnikov ter pozove zapisnikarja, da v dokaz objavi zglasene delegate ter prične z vodstvenim poročilom za preteklo upravno dobo.

(Dalje sledi.)

Iskrice.

Ako bi bil v službi visokega gospoda, gotovo bi se sramoval lenobo pasti pred njegovimi očmi. In ako si sam svoj gospod, ne sramuješ se sam pred seboj lenobo pasti?

Dragoceni spomeniki se postavljajo slavnim možem, akoravno večkrat se takih spomenikov držijo tuje krivice in čisto tudi nedolžna kri. Ako hočeš sam sebi postaviti nedolžen ali dolgoleten spomenik, zasadi na pustem kraju sadno drevo in tvoji vnuki te bodo blagoslavljali.

dosegli z veliko silo to, kar so mislili z nekaterimi četami. Bošnjaki so se namreč vojevali na vseh krajih za vsako ped zemlje in to z vstrajnostjo, ki se ne dá popisati. Tudi pri nas Slovencih na Koroškem se tolikokrat povdarja vstrajnost, ki mora biti vsestranska, a koliko se greši proti temu. Posebno pa se mi zdi zanemarjena ista vojna četa, ki je gotovo najbolj važna in zdaj najbolj v nevarnosti. Poglejmo v nasprotno taborišče, ki se tudi zove avstrijsko, a pri vsaki priliki razobesi nemško-narodne zastave, kako delajo tam krogle in sicer strupene in pogledimo kam jih pošiljajo — na mladino in ne samo na odraslo, ampak žalibože tudi na otroke, ki komaj hodijo v ljudske šole. Z glavo majete? Ni li nemški liberalizem, ki se hoče vcepiti v naših šolah mladini že tako zgodaj v srce, ni li to strupena krogla-bomba bi rekel, ki rani vse, kar doseže. Poglejmo, kaj so dosegle sedanje šole gledé npravnosti tam, kjer niso starejši zelo zelo pridni v vzgoji otrok? Vprašajte katehete in rekli boste: neverjetno in vendar žalibog presenično. Kaj pa so dosegle v pouku? Ali zna slovenski otrok prida nemščino potem ko se mu je s silo 8 let bila v glavo? Ne; nemščine ne zna, slovenščino pozabi, kaj pa zna? prazno glavo po koncu nositi, čez „farje“ zabavljati in kaj še, tistim, ki so ga tako neznansko slikali, roke lizati, druge pa s pomočjo prvih po glavi bitii. O vi licemerci, se li pravi to „Aufklärung“? ne! to se pravi ljudstvo narediti neumno, ker le potem vam služi. Vzgojite torej slovenski stariši sami svoje otroke pridno v veri in npravnosti, da bodo imeli enkrat trdno podlago v viharju življenja, a vcepite jim tudi že zgodaj — in ravno to se preveč zanemarja — narodni ponos; povejte jim da so Slovenci. Rekli bote: „Bože mili, tega ja otroci še ne zastopijo — pozneje potem. Ni res, nikoli ne. Nič ne de, če ne morejo zastopiti, za kaj se gre, a zavedati se morajo, vedeti morajo, da so Slovenci in to že zgodaj, ker pozneje je prepozno. In kako to doseči? Čisto lahko. — Pred kratkim je vprašal neki gospod v trgu, kterega je sicer že precej okužil nemščurski duh, malo deklico: „Kaj pa si, Slovenka ali Nemka?“ Rudečica jo je oblila, ter ni vedela, kaj bi rekla. Prijazno ji reče na to gospod: „Vidiš, zala Slovenka si,“ ter ji pomolil majhno darilce. Kmalu potem srečam zopet tisto deklico ter jo ravno tako vprašam in tiho mi odgovori „Slovenka“; a že se tudi deček oglasi v bližini: „jaz sem tudi Slovenec“. Delajte torej slično. Posebno pa upliva tudi že na otroka petje. Učite jih peti lahke slovenske pesmice, ker to sega v srce; v začetku bolj otročeje, če pa hodijo enkrat v drugi, tretji razred, potem pa že druge, postavim: „Slovenec sem“, „Sem slovenska deklica“, „Po jezzeru“ itd. Sploh se petje ne more zadosti pripočiti. Če pa nimajo časa starejši ali pa če sami ne znajo, čaka delo vas, mlade duhovne voditelje, ki ste že toliko storili. Vam so mlada srca odprta, kličite jih k sebi z majhnimi darili in z dobro besedo učite jih peti slovensko in oživite v mladem srcu iskrico, ktero je v srce položila že narava, da bode gorela vedno lepše in lepše. Stariši pa, ki ste naročeni na slovenske časnike, prepustite jih otrokom, naj se vadijo v slovenskem čitanju, kajti tudi tako berilo bode dasi nevedoma uplivalo na otroke in z razumom bode tudi prišla izobrazbenost v narodnih rečeh. Čeravno otrok vsega ne zastopi kar čita, a nekaj vendar ostane ter se vleže v srce. Naredi se sčasoma trdna podlaga, ktere ne razdere še tako močan vihar, in taki pridejo v obilnem številu, največ seveda pri mladenčih, bodisi da ostanejo doma ali pa gredó v mesto.

Iz Dolinčic. (Prvi občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Rožák in okolico v Dolinčicah) je bil ukljub slabemu vremenu sijajen. Če si prišel v dan 20. vel. srpana t. l. v krasne Dolinčice, si očaran obstal, kajti tu te je pozdravil velik slavolok z napisom: „Slava rodoljubom“ na eni, in „Živio slovenski narod“ na drugi strani. Pozdravilo te je gromovito pokanje topičev. Raz velikanskih starih lip plapolale so slovenske trobojnice, cesarska in koroška zastavica v znamenje, da smo Avstrijei in Korošci, da se pa čutimo tudi kot Slovence. Če je ravno že popoldne se začelo pripravljati na slabo vreme, došlo je vendar veliko ljudstva od blizu in daleč v krasno okinčano gostilnico g. Rutarja. Predsednik g. Jožef Paul p. d. Rutar je v lepih besedah pozdravil vse došle Slovence in Slovenke in predstavil g. vladnega zastopnika. Ko se je vpisovanje udov, kterih je pristopilo nad 100, vršilo in se volil nov oziroma potrdil stari odbor, je prišlo kljub največjemu dežju toliko ljudstva skupaj, da so nam bili prostori pretesni in smo morali domačo zabavo zunaj na plešišči imeti. Tu se je začelo živahno gibanje in pravo veselje, kajti vrlji gg. pevci, ki so od daleč prišli, peli so milodoneče slovenske pesmi in napitnica se je vršila za napitnico. Ko so gg. pevci odpeli lepo pesem: „Domovina mili kraj“, je prvi nastopil občinski tajnik g. Kandut ter je v krepkih besedah nazdravil vrlim Sentjakobčanom, ki so si

po dolgotrajni borbi vendar izposlovali slovensko šolo. Drugi govornik je nazdravil Rožečanom, ki so se začeli zavedati svoje národnosti in g. Rutarju, ki je že več časa naš voditelj v onih krajih in ki je predsednik novo ustanovljene podružnice. Ko se je še napilo č. g. navzočim duhovnikom, gg. pevcem in slovenski mladini, so nam zapeli pevci pesem „Slovenec sem“, ktero so morali dvakrat ponavljati. Marsiktero oko je bilo solzno pri tej priliki. Vsi so bili enih mislij, da takega petja še niso čuli na Koroškem. Da se je ta shod uzlic slabemu vremenu tako dobro obnesel, gre največja zahvala č. g. pevcem, g. Kandutu, našem umetniku g. Markoviču in vrlemu rodoljubu g. Rutarju, ki nam je postregel z izvrstno pijačo in dobrimi jedmi.

Iz Svetne vesi. (Požar. — Zahvala.) Dné 23. vel. srpana je začelo goreti pri Pavlinu okoli polnoči. Na pomoč so prišle požarne brambe iz Kaple, Št. Janža, Podosinje vesi in Borovelj. Vsem se lepo zahvalimo za njih trud, ker so zabranile, da se ogenj ni razširil, sicer bi bilo lahko pogorelo pol vasi, kakor leta 1878, ker imamo premalo vode. Cela vas je gasilcem hvaležna in jim izreka tukaj svojo zahvalo. Prva na mestu je bila požarna straža iz Kaple, za kar se jej izreka posebno priznanje.

Iz Podjunske doline. (O zavarovanju zoper točo). V zadnjem „Miru“ se je oglašil neki dopisnik iz Kašlja na Kranjskem ter razodeva svoje misli zastran vašega članka o zavarovalnici proti toči. Tega mu mi ne moremo pritrditi, da bi se naredili deleži po 50 ali 100 gld. Žalostnega srca se namreč še spominjamo nesrečne banke „Slovenije“. Tudi „Mirov“ nasvet, naj bi duhovščina to stvar v roke vzela, se bo težko izpeljal, to je namreč kočljiva stvar, in mnogi duhovniki nemajo radi opraviti z denarjem. Posebno v liberalnih krajih imajo itak dovolj sovražnikov in obrekovalcev, pobiranje premij dalo bi takim klevetnikom nov povod za snovanje lažij in podpihovanja. Jaz mislim, da bi najbolje bilo, ko bi naše posojilnice to stvar v roke vzele. Naj se osnuje zavarovalno društvo, kakor ga imajo Djekše proti ognju; naj se napravijo glavni deleži po 20 gld. in upravni po 5 gld., in tem naj dividendo plača najbližnja posojilnica. Vsaka posojilnica naj bi bila tudi podružnica zavarovalne družbe. One bi sprejemale deleže, pa tudi doneske zavarovancev v svoji okolici. Glavni odbor naj bi bil v Celovcu ali kakem drugem mestu, kjer je dovolj zmognih in delavnih rodoljubov. Za vse slovenske dežele se bo dovoljenje težko dobilo, če se pa zavarovalnica napravi samo za koroške Slovence, ne bo velikih zaprek. Škode bi cenili in izplačevali odborniki posojilnic. Stvar je lahka; na noge, rodoljubi!

Iz Črne. (Shod naše podružnice sv. Cirila in Metoda) bil je prav dobro obiskan, in da ne bi bila to nedeljo Božja služba v Javorju, bil bi še bolje. Tudi to je veliko somišljenikov gorjanov pred začetkom zborovanja domu napotilo, ker tako željno pričakovanih pevcev iz Šmihela ob 3. uri še ni bilo. Pa komaj se je pomikal kazalec na cerkveni uri na 1/4 in so prišli pevci, njim na čelu g. Kandut. Vsi poslušalci so pazljivo poslušali govornika g. Kanduta o delovanju družbe sv. Cirila in Metoda. Odgovoril je na vprašanje: kaj je namen družbe; ali nam je potrebna družba sv. Cirila in Metoda; kaj se imamo posebno Korošci družbi sv. Cirila in Metoda zahvaliti; kako naj še znanaprej delujemo, da doseže naša družba svoj namen. Drugi govor imel je g. Kandut o ljubezni do maternega jezika, razlagal lepoto slovenskega jezika ter dokazal, da se nam slovenskega jezika ni treba sramovati, in da naj nihče več ne vpraša: „Ali smem Slovenec biti?“ ampak vsak naj pravi: „Jaz moram in hočem Slovenec biti“. In konečno naj s tem pokažemo, da živimo ljubeč svoj materni slovenski jezik tako, da bodo nas naši nasprotniki morali spoštovati. Ako sami sebe ne spoštujemo, kako nas bodo spoštovali nasprotniki? Četvorica pevcev „Gorotana“ pela je krasno mile slovenske pesmi. Konečno še izrekamo najprisrčnejšo zahvalo g. F. Kandutu za njegova izvrstna govora in častitimi gg. pevcem, da so nas razveseljevali in navduševali v izbornim petjem milih slovenskih pesnij. Slava in hvala jim! Živeli!

Iz Prevaljske okolice. (Konsumno društvo.) Že večkrat se je o tem pisalo, da bi bilo pri nas konsumno društvo potrebno. Naši trgovci so večinoma naši nasprotniki, škoda za denar, ki ga jim nosimo. Torej kaže, naj bi se zavedni národnjaki enkrat za to stvar podvzivali. V nemškutarskih Borovljah so si tako društvo ustanovili, in kakor slišimo, dobro napreduje. Treba je le pazljivosti, previdnosti in dobrega nadzorstva. Društvo sme vse prodajati, tudi narejeno obleko, obutala, klobuke itd. Posebno bi društvo uspevalo, ako bi prodajalo tudi take reči, ki jih kmetje potrebujejo. Društvo bi si naročevalo le dobro blago in bi ga zamoglo boljši kup dati, kakor se zdaj dobi. Ro-

kodelci bi pri društvu našli mnogo dela in za služka in bi se morali naše zastave držati. S pomočjo takih društev bi se dali postaviti pri nas tako potrebni „narodni domi“, tako v Dravogradu, Pliberku, Velikovcu, Železni Kapli itd. Za ravnateljja naj bi se izbral zmožen in pošten trgovec, kteri bi svoje premoženje za varstvo (kavcijo) položil, da se ne bi bilo treba bati izneverjenja. Konsumna društva imajo tudi pravico, svojim udom dajati hrano in pijačo, torej za gostilnico ne potrebujejo posebnega dovoljenja. S takimi društvi bi nasprotnikom najbolje pokazali, da se z nami ni šaliti!

Iz Dravograda. (Gospodarske zadruge.) Naš zaslužni poljedelski minister grof Falkenhayn premišlja o ustanovi kmetijskih zadrug. Vredno bi bilo, da bi tudi mi o tej stvari premišljevali. Delokrog takih društev bi bil morda tak: poduk o gospodarstvu, posebno na zborih, h kterim bi se povabil kak kmetijski učitelj; pospeševanje tistih sadov in pridelkov, ki se v dotičnem kraju najboljje splačajo; skupno naročevanje kmetijskih strojev, semen, plemenske živine, gnojil itd.; skupen sadni vrt za divjake (drevesca); skupna kmetijska knjižnica, obsegajoča za kmetijstvo koristne in podučne knjige. Prostor za mesečne zборе bi se dobil pri naših posojilnicah; središče in ognjišče vseh teh zadrug pa naj bi bilo naše katoliško-politično in gospodarsko društvo v Celovcu. Saj misli tudi „bauernbund“ na take zadruge, glejmo, da nas ne prehitijo! Od naše koroške kmetijske družbe ne pričakujemo veliko, skrbimo torej sami za se! Današnji dan velja le napredek in omika, tudi za kmeta. Pokažimo nemškim sosedom, da nismo nevedni, potem nas bodo spoštovali in lepše o nas sodili in govorili, kakor se zdaj čestokrat godi.

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) je izročilo uredništvo „Slovenskega Naroda“ osmo zbirko prvih kron v znesku 346 kron in 62 vin. Trnovsko-Bistriška podružnica je poslala 162 gld. 20 kr. Teharska na Štajerskem 120 gld., Goriška ženska po blagajničarici Mariji Kanceler pa 100 gld. udnine. — Med veliko skupščino v Sežani je izročila tamošnja ženska podružnica 100 gld. pokroviteljine po svoji tajnici, gospici Mici Mahorčičevi; pokrovitelja z zneskom 100 gld. sta še postala kranjska možka podružnica in g. dr. Stor v Ljubljani. Zbirke prvih kron so poslali: Vč. g. L. Hudovernik iz družbe zbranih duhovnikov 32 kron 60 vin.; g. Fr. Šorn, nadučitelj pri sv. Lovrenci na Dravskem polju, 12 gld., ki so jih zložili gostje o zlati maši vč. g. župnika Fr. Ratha; č. g. Ign. Rom 10 gld., ki so jih darovali č. g. duhovniki pri dekanijški konferenci v Slovenski Bistrici; gđ. Brinšek z Ilirske Bistrice zopet 16 kron, g. Resman 15 kron, vč. g. Podboj 10 kron, hišna družba „Omizje“ v Mozirji s pozdravom „Mir vam bodi“ 10 kron; gg. skupščinarji na predvečer v Hafnerjevi pivovarni: Tiringar in njegovih sošolci, Dev, Trdina 8 kron; g. Fr. Hrašovec, blagajnik izvanakademiške podružnice v Gradeu, z doneskom udnine 6 prvih kron, ki so jih darovali: vč. g. kurat A. Škodir 3 krone, g. Ančička in Anton Weinberger, Franjica Zabred po 1 krono; vč. g. župnik Lednik 5 kron, g. Zelnik 5 kron, vesela družba pri Spanu v Sevnici po g. D. Preskerji 2 gld. 5 kr., kres v Sevnici v čast sv. Cirila, in Metodu 4 krone, gđ. Ravnikarjevi 2 kroni, g. Bezget 2 kroni, in Vekoslav Nabrgoj, dijak kmetijstva na Grmu, 2 kroni. — Vrlo delavnim podružnicam in darovalcem prvih kron kličevo: Bog povrni! Naj bi bili ti darovi onim ki še niso domorodcem žrtvovali prvih kron, vzpodbujevalen opomin, da darujejo družbi vsaj druge ali tretje ali tudi dvajsete krone. Nam bodo iz njih rok prve! Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Šmartna pri Litiji. Dné 13. avgusta smo z veliko slovesnostjo nesli podobe lurske Marije, sv. Ane in sv. Florijana v podružniško cerkev sv. Petra in Pavla v Vintarjovec ter postavili v novo predelani altar. Slovesnost je bila spodbudna, ljudstva prav veliko; deklet je 30 parov svetilo pri procesiji in tudi mladeniči niso zaostali; videlo se je mnogo mlajev, in štirje slavoloki; možnarji so pokali gromovito v Brezju in Vintarjovcu in veselo so nas zvonovi pozdravljali.

Iz Slov. Goric. (Veselica.) Dan 27. avgusta ostane vsem Kapeljčanom, kakor od daleč došlim gostom v najlepšem spominu. Prišli so poročat o delovanju v državnem zboru velečast. g. kanonik dr. Lavoslav Gregorec. Pred hišo g. Horvata smo opazili lep oder, okinčan prav primerno s sliko cesarjevo; jednako so plapolale slovenske, štajerske in cesarske zastave. Točno po večernicah se jamejo zbirati ljudje pred gostilno, zagledamo že tudi prihajati č. g. govornika, mogočna strelba naznani oni prihod in godba jame igrati. Minila je ura tri, vendar še čakamo dalj časa na vladnega komisarja; ker ga ni bilo, smo jednoglasno vilili veleč. gosp. Meško-ta, župnika, za predsednika, ki takoj otvorijo veselico s trikratnim gromovitim „živijo!“ na presv. cesarja, ter priporočijo g. kanonika, kterega smo na odru burno pozdravili. Govora ne bodemo navajali, ker je naša želja, da se celi natisne. Še le med govorom je prišel sam c. kr. okrajni glavar Ljutomerski, ki je mislil govor prepovedati radi tega, ker se je vršil na prostem; kar so po govoru veleč. g. Meško se izjavili, da toliko ljudstva bi ne imelo v hiši prostora. Žalibog, da nas je potem dež pregnal v hišo, a veleč. g. kanonik so, ko so napili nekterim od daleč prišlim gostom, kakor prof. Žitku, nekemu prof. s Krakova, čast. gospodom duhovnikom, c. kr. okrajnemu glavarju in samouku Vakaju, odrinili v farovž. Ostali smo še potem v drugem nadstropju, ker smo se veselili res kakor

— otroci. Bili so zbrani č. g. Frangež in Pernat, kaplana, g. učitelji, dijaki in cvet kmetov in njihov narodnih sinov — up prihodnosti. Tam je prav po domače govoril nek Kapeljski domačin. A potem je na željo nekterih čital A. Vakaj svoje mnenje o Kapeljskih razmerah, kar so mu v obče odobraval, Govor č. g. kanonika bi nas jako razveselil, ako bi se natisnil, jednako tudi drugi govori!

Glasovi nasprotnikov.

Velikovaška šola brez konca in kraja.

Beljaška „Deutsche Allgemeine Zeitung“ ne more zaspati zavolj slovenske šole v Velikovecu. V št. 69. ima spet uvoden članek, kjer prav po judovski šegi iz komarja slona dela in grozen strah razodeva pred to šolo. Med drugim piše: „Še nikdar nismo bili (ali Judi?) v tako očitni nevarnosti, zgubiti en kos svoje (nemške ali judovske?) posesti, kakor zdaj. Slovani izza onstran Karavank krožijo okoli lepega, prijaznega, nemškega mesta Velikovec, in njih želja, polastiti se te nemške mejne trdnjave, je tako očitna, da ne moremo opustiti itd.“ — Ako pa Velikovčani ne bodo vse storili, da bi to šolo zabranili, v tem slučaju pravi list: „dann haben sie an unserem schönen engeren Vaterlande ein Verbrechen (!) begangen, dessen furchtbare (o groza!) Folgen vielleicht nie wieder gut gemacht werden können.“ (Po slovensko: — „potem se bodo nad našo lepo ožjo domovino tako pregrešili, da bo imelo grozno nasledke, ki se ne bodo dali več popraviti.“)

Je pač križ, da so preč. gospod Tinjski proš tako svojeglaven mož. „Ko bi bili svojo hišo prodali za nemški otroški vrt,“ tako piše Beljaški list, „potem bi ostalo njih ime v neizbrisljivem spominu še poznim rodom, to bi bilo delo, vredno pravega duhovnika krščanske ljubezni.“ (Ha, ha! kako modri so ti gospodiči!)

O nameravani slovenski šoli pravi list, da je čisto nepotrebna in da bo rodila le seme prepira. Na take čenče pač ni vredno odgovarjati. Slednjič se še enkrat vsi koroški Nemci na pomoč kličejo, naj pokažejo, ali so zmožni, to šolo zabraniti, ali ne. Sreča pri vsem tem je le to, da g. Otič še ni potrjen za generala vseh koroških Nemcev, in da nemški kmetje zdaj časa nima, ker imajo na polju preveč dela, sicer bi on nad uboge tri šolske sestre iz Maribora pripeljal grozno, s kosami in vilami oboroženo vojsko, da bi moralo vse drobno biti!

Nemška žalostinka o Železni Kapli.

Neki dopisnik javka in toži v „Freie Stimmen“ št. 102, da Železna Kapla vedno bolj slovenska postaja. On pravi, da se seli v trg zmirom več Kranjcev, nemški zarod pa izumira. Nemci nima več zaupanja v svojo bodočnost in pravijo: „Dokler bomo mi živeli, bomo še nemško govorili; kaj pa za nami pride, to nas ne briga.“ Nemška pesem pojema, ker je odstopil pevovodja g. Prugger. Dopisniku se nadalje zdi, da otroci na ulicah več slovensko govorijo, kakor nekdanj. O duhovščini toži, da je nemške pridige čisto opustila in da krščanski nauk v šoli samo v slovenski besedi poučuje. Posebno ga je to bolelo, da so na cesarjev rojstni dan šolarji cesarsko pesem v cerkvi po slovensko peli.

Kolikor mi razmere v Železni Kapli poznamo, zamoremo to-le odgovoriti: Kapelska fara šteje okoli 3000 duš, in sicer 1000 v trgu in 2000 v okolici. Okoličani so vsi Slovenci, v trgu bo pa komaj 400 Nemcev, drugi so tudi Slovenci. Če je tedaj v fari 2600 Slovencev in 400 Nemcev, ki pa večidel tudi slovensko znajo, potem ni več ko pravično, ako je cerkveni jezik slovenski, ako se v cerkvi po slovensko poje in slovensko pridiguje. Če se pa že vse drugo po slovensko poje, zakaj bi se cesarska pesem ne smela? Zastran pridig nam je znano, da je bila včasih tudi kaka nemška pridiga vmes, pa takrat je bilo v trgu še mnogo rudarjev in fužinskih delavcev, katerih mnogi so bili Nemci. Zdaj so pa fužine prenehale, rudna žila je odrekla, dotični delavci so šli ali po svetu ali pa so pomrli. Vsled tega so hiše v Kapli zgubile v ceni, in Slovenci iz okolice so jih mnogo kupili ter se v trg preselili. Priselilo se je tudi nekaj Kranjcev. Tako je trg sčasoma zgubil svoje nemško lice in postaja čedalje bolj slovensk. To pa ni sad kake agitacije ali „hujskarije“, kakor nesramni in lažnjivi nemški pisuni trdijo, ampak je čisto naraven proces, to je, stvari so se same po sebi tako razvile; nemštvo v Kapli je podobno strohnelemu drevesu, ki samo po sebi razpada, ni treba, da bi ga Slovenci podirali. Nemška stranka vse stori, da bi nemštvo v Kapli ohranila. Občinski zastop ima še vedno v rokah, ljudska šola je trdo nemška, tudi za slovenske otroke, ki so v večini. Tudi otroci slovenske okolice so ušolani v to trdo nemško šolo, ker do zdaj še nima lastne

šole. Ker v Kapli skoraj vsak človek slovensko zna, tudi če je rojen Nемеc, je verjetno, da tudi nemški otroci slovensko razumejo, zato bi ne bilo nič čudnega, ako bi se gospoda kateheta (župnik in kaplan) ozirala na večino slovenskih otrok in poučevala krščanski nauk samo v slovenskem jeziku, ktereга zastopi tudi nemška manjšina. Ako so pa kateri nemški otroci, ki nič slovensko ne znajo, potem smo prepričani, da katehet tudi na te ozir jemlje in jih poučuje in izprašuje v nemščini, kolikor mu čas dopušča. Ako bi pa deset slovenskih otrok zavolj treh trdo nemških zanemarjal, to bi bilo še več graje vredno. Ako so se nemške pridige res čisto opustile, kar nam ni znano, zgodilo se je gotovo le zavolj tega, ker je zmanjkalo nemških poslušalcev, kakor pri sv. Jakobu v Ljubljani. V obče se more reči, naj g. Prugger nemške pesmi prepeva ali pa ne, nemštvo v Železni Kapli je vendar zgubljeno, ker se je opiralo večidel le na rudarstvo in železno industrijo; vse to je pa ponehalo, od česa bodo ljudje živeli? Kaj pomaga, če bi se tudi v vsaki hiši gostilnica ali prodajalnica naredila, če pa pivcev in kupcev ni? Kmetje v okolici so siromaki in zmorejjo komaj za glažek žganja, od teh ne more celi trg živeti. Za dninarje na kmete pa Nemci ne bodo šli, kakor to delajo tisti Slovenci, ki so se v Kapli naselili in tam male hišice kupili. Ti z malim zadovoljni ljudje, ki se nobenega, še tako trdega dela ne ustrašijo, zamorejjo v Kapli še živeti; Nemci pa ne, ker so boljsega vajeni, rajši grejo po svetu sreče iskat. Kdo je potem kriv, če Kapla slovenska postaja? in kakošna „hujskarija“ je pri tem?

Politični pregled.

Ministri, diplomati in drugi državniki so v kopelih, zato je v politiki vse mirno. V Avstriji je še zmirom stara zmešnjava, ker ni moža mogočnega in odločnega, da bi kak red napravil. V južnih deželah je še precej mirno, če ne štejemo malovažnih ščuvalnih člankov zakotnih nemško-liberalnih lističev. V čeških deželah se pa vse giblje. Mladočehi so si med seboj v laseh; delavci napravljajo shode in iščejo privržencev za socialno-demokratsko stranko; tudi antisemiti (protijudoveci) in katoličani se pridno gibljejo in agitirajo za svojo stvar; nemški narodnjaki pa zmirajo v listih svoje brate nemške liberalce, češ, da so ti prepohlevni, in tirjajo, naj se vsi pemski Nemci po robu postavijo in naj vladi zobe pokažejo, če ne bo ustregla vsem njihovim željam. Plener in njegovi pajdaši pa dobro vedó, zakaj se vladi ne smejo preveč zameriti, kajti tista jim lahko vrat zavije, ako spremeni volilni red. Grof Taaffe pa tuhta in premišljuje, kako bo razne stranke spet za nos vodil, kedar se spet snide državni zbor, kar se bo menda zgodilo prihodnji mesec.

Na Laškem lovijo anarhiste (prekucehu). V Rimu so jih 70 zaprli. V Milanu so pri enem našli veliko dinamita. — Vre tudi na Španskem. Ljudstvo je nezadovoljno; eni hočejo republiko, drugi federalizem, to je, naj bi se država spet razdelila v stare provincije ali posamične dežele, katerim naj bi se dalo več samostojnosti. Baski v Pirenejskih gorah tudi tirjajo svoje stare pravice in so v nekaterih krajih že razsajati začeli. Kralj je še le 5 let star, kraljica vdova (avstrijska princezinja) je skoro preslaba nasproti tolikim homatijam in zmešnjavam. — Nezadovoljni so tudi Finci v severni Rusiji. Oni si želijo več samostojnosti in svobode. — Tudi Vlami ali Flemi v Belgiji, ljudje nemškega rodu in podobnega jezika, se krepko potegujejo za svoje narodne pravice in tirjajo enakopravnost z Valoni, francosko govorečimi Belgijanci. Mi smo zmirom za pravico, zato jo privoščimo tudi temu narodu. Posebno še Ircem na Angleškem, kateri so že toliko sto let tlačeni, želimo boljše dni. Postava, ki ima Ircem svobodo prinesiti, je bila zdaj v angleški zbornici poslancev srečno sprejeta in potrjena, toda v gosposki zbornici jo čaka druga osoda. Tam bo brez dvombe zavržena, in potem Gladstonu ne ostaja drugega, kakor državni zbor razpustiti, da ljudstvo še enkrat svojo voljo izreče. Ako zopet zmaga Gladstonova stranka, potem se bodo morali tudi lordi (grofi in knezi) udati volji naroda. — Društvo katoliških učiteljev na Bavarskem šteje že 800 udov. Koliko jih je pa na Koroškem? — Sijajen katoliški shod so imeli Nemci te dni v Würzburgu. Govoril je tudi grof Silva-Tarouca iz Avstrije, silno bogat, mlad gospod in iskren katoličan. — Katoliški shod so napravili tudi Ogri v Terezogradu (Theresiopel) pod vodstvom grofa Esterhazija. — Rusi so priredili novo vojno pristanišče v Libovi pri baltiškem morju. Nemce to ježi in pravijo, da je ta luka napravljena zoper Nemčijo. Če bi prav res bilo, nima kaj ugovarjati, saj se tudi sami oborožujejo, kar le premorejo. Braniti se sme vsak, tedaj tudi Rusi; da pa sedanji car ne misli koga napasti, je svetu že znano.

Gospodarske stvari.

Poročilo o letini. V obče se sme letošnja letina srednja imenovati. Prav veliko žita so pridelali na Rumunskem in sicer so vse vrste žita dobro rodile. Pšenice in rži so tudi v nekaterih krajih Rusije mnogo pridelali, menj pa ječmena in ovs. Na Poljskem sta se oves in ječmen dobro obnesla, slabše pa rž in pšenica. Na Ogerskem je ječmena veliko, pšenice in ovs dovolj, ječmena menj. V avstrijskih (naših) deželah je poprek še ječmen največ dal, sicer je letina srednja. Na Hrvaškem je pšenica še dobro rodila, druga žita pa le za silo. V severni Nemčiji se je rž še najbolj obnesla; na Saksonskem je tudi pšenice dovolj. Na Laškem je pšenica dobra, ječmen in oves sreden, rži ne sejejo. Na Danskem in Švedskem ste bili rž in pšenica lepi, oves in ječmen bolj revna. Indija je več pridelala, ko navadno, se yerna Amerika pa precej menj; ker ti dve veliki deželi žitno ceno določujeta, more se reči, da žita letos ravno ne primanjkuje, preveč ga pa tudi ni, v nekaterih krajih še nekaj premalo. Na zimo utegnejo žitne cene nekoliko poskočiti.

Obiranje, shranjevanje in pošiljanje sadja.

Ako nočeš pri sadji imeti škode, tedaj je moraš obrati o pravem času.

Zgodnja jabolka in hruške ne smejo popolnoma dozoreti na drevji, ker take gnijo rade in dobe slab okus. Oberi jih torej 8 do 10 dni, predno dozore.

To velja tudi o jesenskem sadju. Zor mu izpoznaš najbolje na peških, ki začno rjaveti, oziroma črneti.

Zimsko sadje naj pa dozori popolnoma na drevji, predno ga potrgaš.

Obiranje previdno, da se ne poškoduje sadje, pa če je le mogoče, ob suhem vremenu, in sicer takrat, kedar je drevo že suho.

Zgodnje in jesensko sadje naj dozoreva v kakem zaprtem temnem kraju. Zimsko sadje prezrača kakih 14 dni poprej na kakšnem zračnem prostoru, predno je spraviš v klet ali v kako drugo zimsko shrambo.

Zimska shramba ne bodi pregorka niti pre-svetla, da sadje ne uvene. Ne zasipaj ga pregosto, zlasti ne finih vrst, ker tako shranjeno sadje gnije kaj rado. Večkrat ga preberi in odstrani precej vse le količkaj nagnile plode.

Posebno fino sadje, n. pr. hruške, zloži na lataste lese in sicer tako, da se ne dotika plod ploda, in položi je na muhe. Pravi okus ima le zrelo sadje, zato vživaj le tako. Dva dneva naredita, posebno pri hruškah velik razloček o okusu. Zanesljivo znamenje, da je hruška zrela, je, ako se ti njeno meso pri peclji že uda, če nekoliko pritisneš s prstom. Če je na tem mestu še trdo meso. kaže to, da hruška ni še zrela.

Kedar pošiljaš fino svezje sadje, zavij vsak plod posebej v mehke papir in zloži sadje v zaboj ali košarno tako, da se ne more med vožnjo pregibati. Pri velikih množinah je dobro med sadje v zaboje vlagati subega žaganja, drobne otave, rezanice ali pa plev pšeničnih ali rženih.

Umno krmljenje konj. Konj je drugače ustvarjen nego so prežvekovalci. Poslednji lahko hitro pojedjo, kar se jim položi, ker pozneje prežvekujejo. Konj pa mora sproti prežvekovati in mora zatorej počasneje jesti, da mu hrana zares tekne. Če pride hrana neprežvečena in neoslinjena v želodec, se dobro ne prekuha in zatorej dosti ne koristi. Skušnja uči, da živina mokro krmo hitreje pojé nego suho, in nekateri gospodarji mislijo zatorej, da je mokra krma boljša nego suha. To je pa le pri prežvekovalcih resnično, konj pa mokro krmo preslabo zgrize in oslini in jo zatorej želodec ne more prekuhati. Konji, ki se z mokro krmo hranijo, so nekaj časa zares lepi videti, ker so od vode napeti, a sčasom pa začno hirati. Za trdo delo niso, ker se hitro poté in utrudijo. Tudi kmalu konja začne ščipati v vampu. Pa še več družih boleznih prihaja od mokrega krmljenja. Pomisliti je pa tudi treba, da se pri takem krmljenju potraji tudi mnogo krme, kajti krma, kakor oves, ki se ne prekuha, koristi le vrabcem, ki brskajo po konjskih figah po cesti, ne pa konju. Zatorej noben pameten gospodar svojim konjem ne bode pokladal mokre krme.

Sedaj še hočemo nekoliko omeniti, kaka slama naj se daje konjem. Dobra je ovsena in ržena slama. Taka slama se tudi zaradi tega posebno priporoča, ker govedi tako dobro ne tekne. Po ovseni slami dobi mleko neki čuden okus, in ta slama zatorej ni za krave. Če tudi je za konje dobra slama od obojega žita, vendar se priporoča, da se od ovsene slame precej ne preide k rženi, kajti poslednja je teže prebavna in bi nagla pre-memba povzročila kako bolezen. Ječmenova slama ni posebno dobra za konje. Pokladati se sme jim samo s senom, kajti sicer jih začne ščipati v vampu.

„Kmet.“

Grizenje konj. Sila neprijetno je, če ima konj to razvado, da grize. Marsikaj se je že svetovalo zoper to, toda pomagalo ni; a če je pomagalo, so bili pa konji več ali manj poškodovani. Tako so na pr. nekteri dali konju ugrizniti v vroče kepe testa; nasledek je bil, da dalje časa niso mogli jesti, a tudi niso bili za delo, ker jih ni bilo mogoče obrzdati zaradi močno opečenega gobca. Mnogo boljši je pa ta-le pripomoček: Raztopi kot lešnik debel košček modre galice (vitrijola) v pol ali $\frac{3}{4}$ litra vode, potem prideni tej tekočini toliko močnega salmijakovca, da postane čista. Kadar hočeš konja odvaditi, vzemi gobo, veliko kakor pest — raje nekoliko večjo, nego premajhno — pomoči jo v vodo in ko je napojena, jo čisto ožmi ter potem napoji z pripravljeno galičino tekočino. To gobo pritrži na močno palico ali na ročaj metle, ki mora biti pa na koncu, kjer je goba natakna, zaokrožen. Goba se mora tako natakni, da se rada sname. S palico se približaj konju, ki grize. Kadar odpré gobec, da bi ugriznil, suni mu gobo kolikor mogoče globoko v gobec, palico pa potegni venkaj, da goba v gobcu ostane. Galica ima zelo neprijeten okus in ob jednem peče tudi salmijak. Lahko se sicer zgodi, da se po tem zdravljenju konju nebo nekoliko vname; tedaj mu pokladaj nekaj dnij mehko krmo. Konj je navadno že po prvem poskusu ozdravljen; če pa ne, še enkrat ponovi. — Ta pripomoček je tako lahak, da je vredno, ga poskusiti, ker vsak, kdor ima s konji opraviti, vé, kako neprijetno je to grizenje in kako težko je s takimi konji ravnati. „Dom.“

Novičar.

Na Koroškem. V Krivi Vrbi je umrla gospa baroninja Klementina Gödel-Lannoy, soproga rajnega slovenskega poslanca. Prepeljali so truplo v Maribor. — V Velikovcu so zaprli nekega pisarja. — V Pliberku se je obesila 74 letna vdova Julijana Žak. Pravijo, da je bila bolna na umu. — Dne 21. in 22. vel. srpana so v Celovcu štirje naredili preskušnjo za občinske tajnike. — V Celovcu so začeli zidati novo topničarsko vojašnico. — Splasil se je vol, ki so ga gnali v Celovško klavnico, in tako divjal, da so ga morali ustreliti. — Nekega pekovskega učenca iz Celovca so našli umirajočega pri Blatogradu. Na glavi pri očesu je imel rano. Zdravniki mislijo, da je bil s kamnom ubit.

Na Kranjskem. „Národne biblioteke“ so izišli pri Kraju v Novem mestu 54., 55. in 56. snopič. — V Ljubljani je umrl 80 let stari, obče spoštovani rodoljub Janez Horák, rokovičarski mojster. Bil je rojen Čeh, pa že od mladih let v Ljubljani. V najtrših bojih je stal zvesto na strani starega Bleiweisa za slovensko stvar. Naj v miru počiva! — Bivši delavec Kozlerjeve pivovarne v Ljubljani, Novak, ustrelil je svojega mojstra Stegovca iz Šiške. — Nov veliki zvon so dobili na Krki. — V Ihanu so prijeli Miho Uraniča, ponarejevalca denarja. — „Izvestij“ muzejskega društva za Kranjsko je izišel letos že 4. sešitek.

Na Štajerskem. Za gospodarje na Štajerskem, ki so vsled zadnje povodnji škodo trpeli, dali so svitli cesar iz svojega 2000 gld. — V Celju je krido napovedal trgovec Schmiedl. Manjka mu menda okoli 100.000 gld. Njegov padec je zadel še več drugih. — Most čez Savo pri Radečah se bo v kratkem zidati začel. — Pri Trbovljah je vlak povozil nekega delavca. — V Brežicah mislijo napraviti posojilnico. — Gospej pl. Radenfels pri Celju je bilo ukradenih dragocenostij za 700 gld. Tatu so že na sledu.

Na Primorskem. Izlet Goriškega „Sokola“ v Orehovlje je bil prepovedan. — Na Reki je umrla neka Mariborčanka v starosti 103 let. — V Biljah so umrli č. g. vikar Štefan Faganelj. — V Trstu je neka Slovenska družina, obstoječa iz 5 glav, prestopila k pravoslavni veri. Kaj pa imajo od tega? — V morju pri Trstu je utonil 21 letni mornar Nikolaj Ercegovič.

Po drugih deželah. Anarhisti ali prekuhuhi delajo nemire po Laškem. Velike izgrede so napravili v Milanu, kjer je bilo ranjenih več vojakov, stražnikov in drugih ljudij. — Vsled povodnji prizadetim v Galiciji, Bukovini in na Tirolskem se bo dalo 240.000 gld. državne podpore. — V Pragi so bili izgredi na pokopališču. Več stražnikov je bilo ranjenih. — Na Kitajskem so ubili dva Švedska misijonarja. — Rusi se močno selijo v Sibirijo. Lani jih je tje šlo 58.000. Doma jim že zemlje primanjkuje. Mrzlo je res v Sibiriji, pa zemlja je bojda dobra. V dveh ali treh mesecih, kedar ni snega, treba je brž vsejati in požeti. — Slavni in radodarni škof Strossmajer so podarili slovenskemu društvu „Radogoj“ za podporo dijakov 600 gld. — V Baju na Hrvaškem je umrl neki Jurkovič v starosti 110 let.

Raznoterosti.

Kače v vzhodnji Indiji. Nek angleški zdravniški časopis poroča na podlagi uradnih podatkov, da je l. 1890. v Indiji umrlo 23.801 oseb deloma za kačjim pikom, deloma raztrganih po divji zverjadi. Leta 1891. jih je poginilo 24.300 na enak način. Večina jih je umrlo za kačjim pikom; in sicer jih za to strašno smrtjo umre okoli 21.000 na leto. Angleška vlada si močno prizadeva, da bi pokončila to nevarno golazen, a ovire jej dela kriva vera Indijancev, kateri obožujejo nekatere vrste teh kač ter ne pusté, da bi se pobijale. Rečeni časnik predlaga, naj bi se določila nagrada onemu, ki ubije kako teh kač. Najnevarnejša je kača Kobra, ki je prav navadna, in Ofijofag, ki je pa prav redka.

Najmanjši vojaški novinec na svetu. Nedavno je bil vojaški nabor v Lireju na Francoskem. Na veliko iznenadjenje predstopil je pod imenom Ljudovik Bernardo pred vojaško komisijo človeček, kterege je vsak smatral za triletnega otroka. Sprva so vsi mislili, da je to kašna pomota, ali ko je župan iz njegove vasi potrdil, da je v resnici Lj. Bernardo, je komisija dovolila, da naj vleče srečko, ali revež ni mogel z roko doseči posode, v kateri so se srečke nahajale. Še le ko ga je en častnik postavil na mizo, potegnil je srečko, da mora takoj služiti. Ko se je postavil pod mero, je njegova velikost znašala 60 centimetrov, in ta ga je osvobodila od službe pri vojaki. Oni novinec je popolnoma razmerno razvit v telesu in že mu lahka brada diči obraz.

60letnica žveplenke. Letos bode 60 let, od kar so bile iznajdene žveplenke. Izumil je koristno to napravo baje nemški dijak I. F. Kameroner v tem, ko je sedel leta 1833. v zaporu na trdnjavi v Hohen-Asspergu, obsojen radi političkih prestopkov na 6mesečno ječo. Tega leta ni bilo še zakona za „patente“, vsled česar je izumitelj, ko je, prišedši iz zapora, jel izdelavati in predajati svojo iznajdbo, imel hkrati neštivilno posnemalcev in tekmecev. Baš ti tekmeči spravili so izumitelja ob ves njegov imetek. Od žalosti je zblaznel in umrl leta 1837. v Ludvigburški blaznici na Virtemberskem.

Vrednost gozda. Iz gozda puhti po noči gorkejši zrak v nezaraščeno zemljo, ker črna prst v gozdu dalje vzdržuje gorkoto. Tako gozd pomaga, da jeseni ni prezgodaj slana. Po dnevu v gozdu izhlapeva mnogo vodne pare in se vsled tega zrak ohlaja. Hladnejši zrak se na vse strani širi iz gozda in mnogo pripomore, da ni prehude vročine. Gozd nase vleče slano in meglo in jo zgošča, ter tako pomore, da gre dež. V gozdnih krajih torej nimajo hude suše. Gozdi so dobro varstvo proti velikim viharjem in branijo, da ob hudih nalivih zemlja ne odnese prsti z gora. Gozdi odvrtačajo povodnji. V gozdu ostane ob dežji mnogo vode po listju in ne steče naravnost dalje. Zaradi tega pa iz gozda ne pridero po plohi hitro vode, ki bi razdirale. Iz gozda se voda bolj polagoma odteka. Iz povedanega je vidno, da imamo od gozda poleg neposrednih, tudi jako mnogo posrednih koristij. Zato pa, Slovenci, varujte svoje gozde.

Poskušen umor v cerkvi. V Einsiedelnu (Švica) ustrelil je dne 25. velikega srpana nek knjigovezec v cerkvi Matere Božje na darujočega duhovnika pri stranskem oltarju. Kroglja k sreči duhovnika ni zadela, ampak udarila je ob njegovi desni strani v oltar. Zlobneža so takoj zaprli in še tisti dan z nova blagoslovili oskrunjeno cerkev. Govorijo, da je nameraval hudodelec duhovnika ubiti iz osebnega sovraštva, drugi pa trdijo, da napadnik ni pri pravi pameti.

Vsaka biljardna kroglja stane jedno človeško življenje. Čestiti čitatelji se bodo čudili temu, a vendar je tako. Vsaka biljardna kroglja stane tudi jedno človeško življenje. Arabci prevajajo slonove kosti v karavanah iz srednje Afrike do obali. Vsaka taka karavana žrtvuje povprečno do 600 ljudij, ker se navadno dogajajo napadi in umorstva; kakih 30 pa jih pogine na raznih boleznih. Jeden osrednji zob pa daje materijala samo za dve dobri biljardni krogli, ostala kost zoba se porabi za druge namene.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Fari sta dobila čč. gg.: Jož. Ehleitner faro na Kremnici, katero je dosedaj kot provizor oskrboval in faro Grebinj-Klošter Franc Korman, župnik v Mižicah. — Dne 8. t. m. je bil za mašnika posvečen č. g. Davorin Ehrlich iz Žabnic, kateri bode nadaljeval bogoslovne nauke v zavodu pri sv. Avguštinu na Dunaju. — Od 28. vel. srpana do 1. kimovca so se vršile duhovne vaje za čč. duhovščino naše škofije v Marijanišču. Poleg mil. knezoškofa se jih je udeležilo 73 duhovnikov pod vodstvom preč.: P. Ottona Dilgskrona, vodje oo. Liguorijancev na Ljubnem.

Loterijske srečke od 2. kimovca

Line 62 68 83 63 32

Trst 35 10 79 49 31

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	60	5	75
rž	3	80	4	80
ječmen	3	50	4	40
oves	2	20	2	80
hejda	5	—	6	25
turšica (sirk)	4	20	5	25
pšeno	6	80	8	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 60 kr. do 3 gld. — kr., kisló 1 gld. 80 kr. do 2 gld. 60 kr., slama po 2 gld. — kr meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 70 do 75 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

Študent,

ne čez 14 let star, se vzame za mesečnih 12 gld. na hrano in stanovanje pri slovenskih ljudéh v Celovcu, Domgasse šte. 10.

Čisto nov voziček za mleko

se proda prav dober kup na Beljaški cesti (Villacher Strasse) šte. 25 v Celovcu.

Janez Tschernitz,

trgovec v Celovcu, Dunajske ulice, priporoča za zimo hlapcem in pastirjem

kranjsko sukno

(loden) in ševiot, meter po 1 gld. 20 kr., 1 gld. 30 kr., in 1 gld. 40 kr.

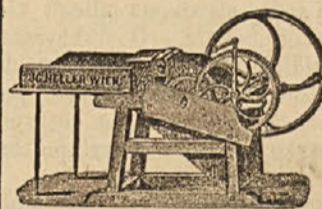
Brinjevec!

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu: pravi **natorni brinjevec** liter po 1 gld. 20 kr.; **staro slivovko** liter po 1 gld.; **fini namizni med** v plehastih škatljah po 5 kil franko 3 gld. 50 kr. Nadalje priporoča **fino dolensko vino** liter po 24 in 26 kr.; **isterski teran** liter po 23 kr.; **hrvatsko belo vino** liter po 23 kr. od 56 litrov naprej.

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito
rezalnice za krmo
samodelujoče
aparate proti peronosperi
tlačilnice za vino
tlačilnice za šadje
mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem in slovenskem (jezik zastoni) in poštne prosto.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Garantirano pristen brinjevec

prodaja **Anton de Gleria**, trgovec v Logatecu, v zavojih po 3 litre za 4 gld. 50 kr. proti poštnemu povzetju. Na debelo se daje še boljši kup.

Malo posestvo,

okoli 9 oralov zemljišča, njive, travnik, gozd, občinska paša, pohoštvo v dobrem stanu, dosti sadja, je za 1100 gld. na prodaj v Rutah pri Radišah. Več pove **Janez Lipuš** p. d. Metavar v Rutah, pošta Zrelec (Ebenthal).

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.